

Redacția și Administrația:
Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL“ Lugoj.

→ Manuscrise nu se înapoiază ←

Serisori nefrancate se refuză.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:
MARTI, JOI și SÂMBĂTĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor.
pe 3 luni 2 cor. pe 6 luni 6 cor.
pe anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE

se acordează conform tarifului.

Un număr singuratic 10 bani.

DRAPELUL

Lugoj, 19 Martie (1 April) 1905.

Știrile ultime din Budapesta anunță, că rezolvarea crizei stă în perspectivă. Va să zică, n'a stat de geaba dl Szögyény-Marich de Duminecă până Joi la Budapesta, deși la început spunea, că stă numai două zile.

Nu știm ce s'a petrecut în camerele închise ale celor cari s'au constătit asupra situațiunii și cari au înodat de nou firul rupt al tratativelor între Coroană și coaliția opozițională.

Nu știm, dar vedem că ultimele știri din Budapesta anunță, că s'a găsit o bază nouă și mai sigură pentru rezolvarea crizei. Vedem mai departe, că și Coroana și coaliția nutrește speranțe de soluțiune.

În fața acestei situațiuni nu mai încep combinațiuni. Faptele și rezultatele au să vorbească. Ear nouă nu ne rămâne alta, decât să facem pe cronicarul fidel și rezervat.

Din toate câte s'au vorbit și scris în timpul ultim, mai ales dela venirea dlui Szögyény-Marich la Budapesta, reese, că atât Coroana cât și coaliția opozițională au abandonat rigiditatea intransigenței și ambele părți caută puncte de întâlnire și înțelegere. Și nu încape îndoială, că pe calea aceasta se poate găsi modalitatea de rezolvare... pentru ochii lumii.

Momentul cel mai caracteristic și poate unic în felul său este, că contele Stefan Tisza, ministrul-president căzut și șeful partidului

bătut la alegeri... netezește calea înțelegerii între Coroană și coaliția opozițională.

Evident, că Tisza nu face aceasta numai din indemn propriu, ci și pus la cale și anume pus la cale în interesul coaliției opoziționale, ca partidul căzut și bătut să dea garanțe, că nu va exploata contra coaliției opoziționale o eventuală renunțare a acesteia la programul, cu care l-a trântit tocmai pe Tisza!

E vorba deci ca coaliția să mai lase ceva din pretenziunile «militare» și în schimb să obțină alte concesii, tot atât de importante, dacă nu chiar și mai importante.

Așa d. e. este vorba, ca coaliția să renunțe la introducerea comăndei maghiare în corpurile de armată ungurene, în schimb însă să admită administrația militară, că pentru toate regimentele din Ungaria are să fie limba statului, adică limba maghiară, limba de regiment în locul limbilor naționale, cum a fost până acum!

Negreșit că prin concesia aceasta câștigă șovinismul mai mult, decât pierde prin limba de comandă, căci în fine toate comăndele laolaltă se reduc la niște sunete convenționale, cari n'au aproape nimic de a face cu limba din care s'au împrumutat.

Ear șovinismul nu tinde deocamdată la altceva, decât ca să obțină și în armată un mijloc ef-

face de maghiarizare forțată.

Va să zică tot noi vom plăti prețul eventualei «soluțiuni» a crizei! Tot noi vom fi victima târgului.

Pe calea aceasta pot câștiga respir părțile contractante, mai pot «fortwursteln» după celebra rețetă a contelui Taaffe, dar nu pot vindeca nici o rană a țării!

Primul mandat nimicit. Curia a început de câteva zile pertractarea protestelor date contra multor mandate de deputat. Prima pertractare s'a terminat Mercuri și anume s'a pertractat petiția contra mandatului lui Stefan Rudnay, ales deputat la Zsolna. Curia a nimicit mandatul de deputat al lui Rudnay, pe motiv că Rudnay nu și-a prezentat în mod regulamentar demisia din postul de primpretore, respective demisiunea sa a fost primită numai de vicecomitele și nu de comitetul municipal, care nici până azi n'a primit demisiunea.

Noul ministeriu italian s'a compus astfel: De Fortis, presidiu și interne; Tittoni, externe; Finocchiaro Aprile, justiție; Angelo Maiorana, finanțe; Carcano, tezaur; Pedotti, războiu; Mirabello, marină; Leonardo Bianchi, instrucție; Carlo Ferraris, lucrări publice; Rava, agricultură și Morelli Gualtierotti, postă și telegraf.

Chestiunea macedo-română.

Regele Carol al României a atins în mesagiul de Tron, prin care s'au deschis nu de mult Corpurile legiuitoare române, și chestiunea Românilor macedoneni. Ziarului «Neue Freie Presse» i-se scrie din București în această chestiune:

Erau incriminați articoli, corespondențe, reproduceri, informațiuni, varietăți cu ruptul. Procurorul nu conținea cu incriminările, ear noi nu ne puneam frunză pe buză. Vorba Românilor: Ce-a fi pe sat va fi!

Deabă a treia parte din procese s'a putut pertractă și obținând eu maximum-ul pedepsei, au rămas baltă celelalte în arhiva procuraturii. O nouă serie de procese s'a deschis apoi contra urmașului meu, fie iertat Dr. G. Candrea, căruia i-s'a măsurat «in contumaciam» aceeași pedeapsă ca și mie. Bine înțeles, droaia aceasta de procese a decis soarta «Dreptății», care, pe lângă toate jertfele câte s'au adus, nu a mai putut suportă consecvențele situațiunii create prin procese.

Câte frământări, câte avânturi nobile și câte jertfe în van! Când repriesc astăzi mișcările de acum zece-zece ani și când privesc în juru-mi la mișcările zilelor noastre, nu pot îndestul admiră nemărginită bunăcredință a poporului român. Poporul nostru e unic în felul său, se renaște din cenușa proprie ca paserea Phoenix a legendei antice. Focul iluziunilor efemere mistue glasul cumpătat al experiențelor câștigate cu mari și multe jertfe. Pare, că prea puțin ne cunoaștem trecutul nostru și prea puțin răgaz avem pentru a-l studia cu mintea rece a judecății obiective, decât să ne lăsăm seduși a ne croi pe baza trecutului calea pentru viitor!

Înterup aceste reflexii, căci nu aici li-e locul.

Acum pentru prima dată a avut loc chestiunea macedo-română în un mesagiul al Regelui. Luând în considerare rezerva mare, observată de regele Carol, adevăratul conducător al politicii exterioare a României, la tractarea chestiunilor referitoare la politica internațională, — tractarea chestiunii macedo-române în mesagiul de Tron învederează, că România vrea să exprime și ea un cuvânt la regularea definitivă a problemei macedonene. Nu zicem mult, când susținem, că contele Goluchowski e un cald sprijinitor al aspirațiunilor române în Macedonia. Pe lângă Austro-Ungaria, Italia încă sprijinește viu nizuințele României la Poartă în favorul conaționalilor sei din Macedonia.

De câțva timp diplomația română și-a dat cu perseverență neclintită multă osteneală în această direcțiune și aceste nizuințe au toate prospectele de succes, pentru că ele întimpină nu numai bunăvoiața Porții, ci și sprijin din partea puterilor mari interesate. Și cu tot dreptul. Căci Macedo-Români — contrar celorlalte elemente din Macedonia — se prezintă ca element de ordine, de pace și de civilizațiune.

Acest popor, care așa de mult timp s'a dejosit la rolul de coadă a Grecismului, vrea în fine să aibă viață națională proprie, fără a tăia în sferele de interese ale celorlalte naționalități și fără a permite să se atingă cineva de proprietatea sa naturală. Macedo-Români voesc libertate în biserică și școală, în organizația și administrația comunelor lor, liniște și siguranță în dezvoltarea relațiunilor lor economice. Pentru a promova avântul economic, a decis chiar guvernul român actual și în special ministrul de finanțe Tache Ionescu, un cald sprijinitor al chestiunii macedo-române, înființarea unei bănci române în Salonichi.

Remarcăm și că suma fixată în bugetul statului român pentru școlile

Pertractarea proceselor mele și-nuse 24 ore încheiate, de dimineața până dimineața următoare.

Sala tribunalului eră tixită de public și se dezvoltase o căldură doboritoare. Ca astăzi îmi aduc aminte. Eră pe la orele 4 dimineața. Căldura mi-se părea însuportabilă, sudorile curgeau părău pe mine.

Întorcându-mă către apărătorul meu, Dl Coriolan Brediceanu, care ședea lângă mine, am zis:

— «Nu mai pot de căldură, cad grămadă aici!».

— «Las' că te-or răcori ei», respunse Brediceanu cu cunoscute-i bonhomie.

Șezând pe banca din cancelaria temniței și așteptând pe directorul mi-se părea, că acum se îplinește profeția lui Brediceanu. Nu mai curgea apa de pe mine, dar fiori reci mă treceau pe la spate! Procedul de «răcorire» s'a început!

Vremea trecea prea încet și prea multe gânduri mă băteau în această așteptare fără rost. Am prea grăbit cu prezentarea la temniță, deși bună vorbă de drum mi-a dat apărătorul meu, când ne-am despărțit la Timișoara.

Ne-am fost adunat mai mulți prietini din Timișoara și jur la «Pummer», ca să petrecem împreună ultimele ore în Timișoara. Veniseră și Lugojenii în frunte cu Brediceanu, venise fratele Petre Călcianar dela Orșova, inimă mare românească, care nu

FOIȚA „DRAPELULUI“.

Sunt zece ani...

O aniversare de actualitate.

— Schiță. —

De Dr. V. Branisce.

== Foiță originală a «Drapelului». ==

II.

Bătrânul cu fața simpatică și-a căutat de lucru în camera de alături, care eră biroul directorului și unde ștergeau doi robi, păziți de un temnicer, colbul de pe cărțile și actele împrăștiate în grămezi pe mese.

Atmosfera grea și mucegăioasă, ce transpiră din pereții înegriți de fum, m'a isbit. Eră prea mare contrastul între aerul primăvăratec de afară, care învioșia energiile de viață ale naturii, și între aerul închis și mortificat din aceste încăperi, cari n'au nici odată parte de razele dătătoare de viață ale sfântului soare.

Ședeam nemișcat pe bancă și priveam țintă înaintea mea fără de a fixa ceva. Par'că visam un vis greu. Tablouri rupte, fără nici o legătură, fășii de amintiri îmi treceau pe dinaintea ochilor sufletești și din când în când mă trecea câte un fior rece prin spate.

și bisericile române din Macedonia a fost urcată considerabil, cu toate că timpurile au fost și sunt încă nefavorabile.

Expoziția dela Sibiu.

— Program prealabil pentru expozițiunea etnografică, istorică și culturală, care se va aranja cu ocazia inaugurării Muzeului Asociațiunii în Sibiu, la 19—28 August 1905. —

B) Partea istorică.

În acest despărțământ al expoziției, care se va așeza în sala festivă a școlii de fete, vor afla loc toate obiectele de interes pentru istoria poporului român din țară, și în deosebi: acte și documente vechi referitoare la istoria Românilor, documente de interes pentru istoria lor mai nouă, reliquii din epoca dela 1848, portrete și manuscrise ale bărbaților mari ai poporului, precum și obiecte, cari au fost înțrebuințate de aceștia sau au format proprietatea lor.

C) Partea culturală.

Această parte a expoziției se va împărți în următoarele secțiuni, așezate fiecare în câte o sală separată:

1. Biserica română și anume:

a) Biserica ortodoxă și
b) Biserica unită, cuprinzând fiecare din aceste colecțiuni obiectele și documentele de interes istoric-bisericesc, portretele bărbaților mari ai bisericii, fotografii și planuri ale bisericilor mai însemnate și ale mănăstirilor, tabele statistice despre credincioși, parohii, institutele culturale (seminare, școli secundare, elementare, etc.) ce le susțin, publicațiunile lor, (cărți bisericicești, reviste de specialitate, publicațiuni administrative, șematizme etc.), apoi icoane, odăjdii, ornate de interes artistic sau istoric.

Pentru înzestrarea acestor secțiuni Asociațiunea se va adresa consistoarelor metropolitane din Sibiu și Blaj.

Încât ar intra obiecte în număr mai mare, se va aranja o sală separată pentru școlile secundare și ev. alta pentru cele elementare.

2. Asociațiunea va expune tot ce privește activitatea ei de până aci în o sală specială, și în deosebi: publicațiunile ei, tabele statistice despre membri, despărțăminte și averea ei, istoricul Muzeului, Enciclopedia Română, etc.

În o altă sală se va aranja o expoziție specială a școlii civile de fete, la care vor fi invitate să participe toate elevele, cari au fost adăpostite în internat. De această parte a expoziției va îngriji direcțiunea școlii de fete.

putea lipsi dela acest act solemn. La gară veniseră și d-nii Alexandru și Zeno Mocsonyi, precum și fie ertat Eugeniu Mocsonyi, și mulți alți fruntași și soți de luptă.

Timpul la «Pummer» trecuse grabnic, căci cu toții aveam multe de spus. Sosind vremea plecării ne-am urcat în trăsurile, cari ne așteptau deja impacient în fața restaurantului.

În trăsură primă luasem eu loc la stânga d-lui Brediceanu, ear în urma noastră s'au împărțit ceilalți în lungul șir de trăsură.

Vizitiul nostru a tras în cai și aceștia au plecat în bustru mândru, par'c'au merge la nuntă.

— «Stăi!» strigă deodată Brediceanu. «Stăi! Mână în pas! Să vadă Cimișoreni, că noi n'avem motiv a ne grăbi la temniță!».

Vizitiul și-a moderat năvalniciei cai și frumos în pas am trecut în lung convoiu de trăsură peste piața Timișorului, pe lângă primăria cu inscripția turcească de pe vremea dominațiunii musulmane, pe lângă statua înălțată întru amintirea sugrumării revoluțiunii din 1848/9, — tot puncte, cari în situația dată treziau ciudate asocieri de idei — am mers în pas până am ajuns în Iosefin. Să vadă Timișoreni că noi n'avem motiv a ne grăbi la temniță!

Bună vorbă a spus Brediceanu și bine eră de o urmam și la Vaț. Scă-

3. Societățile culturale române de asemenea vor avea o sală separată, în care vor putea expune tot ce privește activitatea și așezămintele lor.

4. Artele frumoase vor fi reprezentate la expoziție prin colecțiuni de următoarele ramuri:

a) muzica, și anume instrumente muzicale, compozițiuni muzicale, societăți de muzică, coruri de plugari;

b) pictura, tablouri lucrate de pictori români sau pentru așezăminte românești;

c) sculptura, lucrările sculptorilor români din țară, și în fine:

d) industria de artă, produsele ei de interes românesc.

Înzestrarea acestei secțiuni se va încredința: Reuniunii de muzică din Sibiu și dlui Octavian Smigelschi.

5. Literatura română. În această secțiune se vor expune toate produsele literare românești apărute în țară ori publicate de Români din țară dela 1848 încoace. Colecțiunea produselor literare va fi aranjată după autorii din diferitele ramuri literare, și va cuprinde și literatura didactică și calendaristică.

După posibilitate se va publica și un catalog al acestei colecțiuni.

Pentru complectarea colecțiunii se va face apel la toate librăriile editoare, la autorii români cunoscuți ori la moștenitorii lor.

Autorii și editorii, cari vor prezenta mai mult decât 10 volume, vor putea prezenta edițiunile lor ca colecțiune separată.

6. Presa periodică va prezenta în o secțiune separată toate produsele ei de până aci, având să se deo colecțiune cât mai complectă a tuturor foilor române, apărute până astăzi la noi în țară.

Cu colectarea și aranjarea colecțiunilor de sub 5 și 6 se încredințează bibliotecarul Asociațiunii.

7. Băncile române se vor prezenta la expozițiune cu tabele grafice asupra desvoltării, averii și afacerilor lor, cu prezentarea caselor lor și cu instituțiunile susținute de ele. Se va arăta în deosebi averea lor proprie, depozitele, reverimentul, distribuirea profitului, sumele date pentru scopuri culturale și de binefacere, numărul funcționarilor, salariile și tantiemele plătite. În fine se vor prezenta și publicațiunile ce aparțin acestui ram.

Pentru aranjarea acestei părți a expoziției va fi recercată Delegațiunea Bancilor române.

(Fine).

Maghiarizarea advocaților

Duminecă în 26 Martie a. e. și-a ținut camera advocațială din Timișoara adunarea sa generală, care conform

pam de neastâmpărul nervos cu care așteptam venirea directorului, scăpam de petrecerea în mușcătoasă atmosferă a cancelariei de temniță, scăpam de gândurile ce mă frământau.

Dar n'aveam ce face. A trebuit să grăbesc. Situația afară îmi eră deja insuportabilă. Dela condamnarea mea până la internarea mea trecuseră trei luni în cap, atât a ținut până au ajuns și s'au finalizat la Curie procesele.

E acesta un stadiu, care cu vremea devine de nesuferit. Nu ești nici om liber și nici întemnițat. Ești un fel de amfibiu social. Lumea, mai ales cea mai depărtată, se uită la tine ca la comedia.

Unde mă prezentam în public, vedeam că arată unul și altul cu degetul la mine: «Asta-i!» «Vezi-l!» Un timp oarecare îți face această curiozitate naivă a mulțimei haz, dar după o vreme te sature și cauți liniște, fie chiar și liniștea din... fundul temniței. Căci oricât de conștient să fii de tine și de faptele tale, tot nu-ți place să fii de comedia lumii. Și lumea mare nici nu pricepe ce este procesul politic și n'are idee despre crima ce s'a comis. Și e lucru știut, că tocmai necunoscutul este hrana cea mai aventuroasă a fantaziei.

Nu pot să nu povestesc aici un incident neînsemnat, dar cu atât mai

dispozițiunilor legii respective face raport anual către ministrul de justiție despre toate chestiile, cari privesc corutul advocațial, apoi propuneri de reforme, remonstrațiuni, etc.

Comitetul camerei deși în decursul anului trecut a provocat pe toți membrii sei advocați, ca tablele (firmele) lor așezate la locuința să fie scrise și unguerește, de cunva acele ar fi scrise numai în o altă limbă «străină». Această provocare s'a făcut mai ales cu privire la advocații români, cari aproape toți au table scrise exclusiv românește. Știm, că advocații noștri au pus toți provocarea respectivă a camerei ad acta, nepermițând camerei nici un amestec în afacerile lor particulare — deoparte, ear de altă parte văzând în acest act numai tendența de a-i maghiariza cu sila.

În proiectul de raport către ministrul de justiție, prezentat adunării generale de către comitetul camerei, se accentuează și această procedură patriotică a comitetului; acest moment l-a folosit avocatul din Timișoara Dr. Dobroszláv Péter (un bulgar de naștere din Vinga) ca, spre a-și manifesta patriotismul seu modern maghiar, să facă propunerea, ca comitetul să procedă acum cu toată rigoarea pe cale disciplinară contra acelor advocați «străini», cari necinstesc maghiarismul statului ungar și se folosesc și acum de table scrise în limbă «străină».

Dintre Români au participat la adunare numai advocații Paul Rotariu, Dr. Aurel Cosma și Dr. Valer Mezin. Natural, că această propunere a renegatului bulgar n'a putut fi primită și cu voturile românești, și așa advocatul Dr. Aurel Cosma luând cuvântul a protestat energic contra epitetului «străin» folosit la adresa Românilor și constatând, că nu există nici lege nici ordinațiune, care să constrângă pe avocat a-și pune tablă (firmă) pe părete și care să prescrie limba acesteia, declară, că un astfel de concluz al camerei, lipsit fiind de ori-ce bază legală, ar provoca numai un amestec ilegal în afacerile private ale advocaților, prin urmare atât dânsul cât și soții sei de principii nu se vor supune acestui concluz. Dl Dr. Cosma este deci contra propunerii lui Dr. Dobroszláv Péter, și ca să se zădărnicească aducerea cu unanimitate a unui astfel de concluz, cere ordonarea votării asupra propunerii.

La această remonstrațiune energică șovinistiții camerei nu se așteptaseră și așa remonstrațiunea a provocat discuțiune, în decursul căreia puteai vedea pe mai mulți patrioți moderni încercând să combată argumentele lui Dr. Cosma; în urmă președintele, la cererea repetită a lui Dr. Cosma, or-

caracteristic pentru situația piezișă în care te aduce naivitatea mulțimei.

Pertractarea finală, cu toate formalitățile ei, s'a terminat dimineața pe la orele 7 și 1/2. Ajuns pe «picior liber», pe baza unei cauțiuni de 5000 fl., ce au depus prietini pentru mine, primul meu gând a fost să telegrafiez mamei mele, care eră departe, sfârșitul proceselor și totodată am ținut de cuviincios să mulțimesc dlor Mocsonyi și altor fruntași, cari veniseră anume pentru această pertractare la Timișoara și au azistat ziua întregă și noaptea întregă în îmbulzeala cea mare și căldura nesuferită la mersul greoiu al pertractării.

Colegii de redacție și alți prietini mai tineri se duseră la redacție să facă raportul despre procese, astfel rămas singur am putut deabiă pe la orele 10 să merg la cofetăria Fritz să iau cafeaua de dimineață.

La cofetarul acesta eră o fetiță tinerică și frumoșică foc, — cam de 16—18 ani — care serviă oaspeții și pe care o păziă cofetarul ca ochii din cap. Dar și aveă ce păzi, căci eră asediată și anturată de «gentry»-mea timișoreană, bătrâni și tineri, cari cu ceasurile steteau pe la taraba cofetăriei și sucind la mustețe căutau să prindă câte-o privire, câte-un zimbet, câte-o vorbă dela frumoasa cofetăriei.

donează votarea, al cărei rezultat a fost, că propunerea lui Dr. Dobroszláv Péter s'a primit cu toate celelalte voturi prezente contra celor 3 ale Românilor.

Intențiunea advocatului Dr. Aurel Cosma deci s'a realizat, anume că un astfel de concluz, care pur și simplu intenționează maghiarizarea advocaților nemaghiari, nu se poate nici când aduce cu consenzul advocaților nemaghiari și în deosebi al celor români.

După aceasta a urmat alegerea biroului și comitetului; în comitet au fost aleși și advocații români din Timișoara Emanuil Ungurian și Dr. Aurel Cosma, dar nu cu voturile celor prezenți în persoană, ci numai cu cele trimise prin postă.

Știm, că la această cameră aparține un număr considerabil de advocați români, sârbi și alți nemaghiari, cari aliați ar forma un partid decizător în cameră; este deci de dorit atât din interes general cât și din cel special al acestor advocați, ca dânsii să iee poziție hotărâtă, de amnă și uniformă față de aceste tendențe ilegale și siluitoare ale colegilor lor hiperzeleși în patriotismul fals interpretat de azi, ca astfel să-și salveze cu cinste independența lor națională.

EL.

Războiul ruso-iaponez.

Cât proviant au pierdut Rușii?

S'a constatat, că Rușii la retragerea lor după înfrângerea dela Mukden au ars sau au lăsat pe drum proviant în valoare de 4 milioane ruble.

Numărul prizonierilor ruși.

În continuu sosesc în Iaponia cete de Ruși, prinși în lupta dela Mukden. Ei fac impresiune urtă în uniformele lor rupte. Numărul tuturor prizonierilor ruși în lupta dela Mukden e de 65 000. Armata lui Nogi a făcut 35 000 prizonieri, armata centrală (Oku) 20 000, Kuroki 10 000. Numărul total al prizonierilor ruși internați în Iaponia e de 86 000 oameni.

Concentrarea Rușilor.

Iaponezii au înaintat spre nord mai repede, decât se crezuse, și au de scop să impresoare din nou armata rusească. Se crede, că Rușii se retrag în valea riului Sungari pentru a se concentra în apropiere de Carbin.

De astă dată nu eră nime în cofetărie. Se vede că eră tocmai pauza între publicul de dimineață și cel de înainte de amiază.

Fetița sta singură după tarabă, între nenumăratele sticle cu dulceturi și bonboane. Adevărată bonboană între bonboane.

Fără multă vorbă am cerut și căpătat cafeaua, care am beut-o abătut, gândindu-mă în altă parte; eră doar primul moment când eram singur după pertractare și aveam o perspectivă destul de închisă înaintea ochilor mei.

Și ceea-ce nu mi-s'a întâmplat niciodată, fetița — al cărei nume mi-a scăpat din memorie — stând răzimată de stelagiul cu sticle lucitoare, mă agrăește. Se vede că simțiă trebuința a comunica cu cineva.

— «Ai auzit noutatea...?»

— «Ce, mă rog?» — întrebai eu surprins peste măsură de această agrăire neașteptată.

— «Nu știi ce s'a întâmplat azi dimineață?!...»

— «Nu!»

— «Au condamnat pe un «mâncător de Maghiari» (= magyarvő) la 2 ani temniță!»

— «Ce spui?!» zisei eu cu zimbet amar, pe care fericita naivă însă nu-l observă.

— «Da! A fost chiar și dl procuror

Informațiuni.

Academia română. Marți s'a început la București sesiunea generală a Academiei române. De față a fost și principele moștenitor. Dl. president I. Kallinderu a deschis sesiunea prin un discurs ocazional și apoi a prezentat programul lucrărilor acestei sesiuni. Dl. secretar general D. Sturdza a citit raportul despre activitatea Academiei în anul 1904—05. Dl. D. Onciula făcut o comunicare cu subiect din istoria Moldovei.

Secțiunea literară a «Asociațiunii» a ținut Luni ședință la Brașov, în care s'a luat la desbatere planul expozițiunii, ce se va aranja la Sibiu cu ocaziunea inaugurării Muzeului național. Planul a fost complectat cu mai multe puncte interesante și importante din punct de vedere artistic românesc. Secțiunea literară a «Astrei» a mai decis să recomande călduros ajutoarea dlui Dr. Iosif Popovici cu suma de 2000 cor. pentru a oferi prețiosul seu concurs la înființarea unui muzeu al limbii române în «Casa națională». Totodată s'a luat hotărârea, ca secțiunea literară a «Astrei» să roage pe dl. Dr. Sextil Pușcariu a ține la adunarea generală a «Astrei» un discurs comemorativ din incidentul aniversării de 100 ani dela nașterea celui mai mare filolog ardelean Timoteiu Cipariu, fost president al Asociațiunii.

Comitetul «Societății pentru crearea unui fond de teatru român» a ținut Luni ședință la Brașov, în care s'a luat la cunoștință termenul adunării generale a Societății în anul 1905, fixat pe 28 și 29 August n. la Sibiu. Comitetul a luat la cunoștință și un raport al dlui Bena despre studiile sale făcute — din însărcinarea și cu ajutorul societății — asupra fonografului.

† **Baroana Akusius Brukenenthal** născută Nikolics, mătușa pretorelui cercului Lugoj Daniel Nikolics, a încetat din viață Mercuri în 29 Martie în etate de 79 ani și a fost Vineri înmormântată după ritul bisericii gr. or. Odihnească în pace.

„**Victoria**”, institut român de credit și economii în Arad, a decis în adunarea sa generală urcarea capitalului de fondare dela cor. 600 000 la 1 200 000 prin o nouă emisiune de 3000 acții à 200 cor. valoare nominală. Detaliile despre subscrierea noilor acții le vom aduce în nr-ul viitor și asupra lor atragem în deosebi atențiunea cetitorilor noștri. La locul acesta aducem următorul:

„**Circular** către domniile acționari! Cu provocare la publicațiunea noastră de datto 24 Martie st. n. 1905 relativă la noua emisiune de acții, în senzul

aici și mi-a povestit cum s'a întâmplat. Și au fost și mulți alții azi dimineață aici, și toți așa s'au bucurat... trebuie că este grozav așa un «mâncător de Maghiari!» Nu știu cum, dar așa mi-e de frică. Tot gândesc că dar dacă scapă de acolo... așa mi-e de frică...

N'am mai zis nimic, dar vedeam că biata fetiță eră foarte îngrijată de soartea ei și a concetățenilor ei, căci dansa precum se vede, a luat vorba «mâncător de Maghiari» în sens literal.

Am plătit cafeaua și când îmi numără restul dela moneda ce am dat, nu m'am putut răbdă să nu o întreb:

— «Ei bine, domnișoară, ai văzut d-ta vre-odată pe acel «mâncător de Maghiari»?!»

— «Nu! Ferit-a Sfântul! Nu! Ași muri de spaimă dacă l-ași întâlni.»

— «Apoi, dșoară dragă, nu te superi dacă-ți spun ceva?! Dar așa ca să rămână între noi.»

— «Nu!»

— «Ei, să știi, acel «mâncător de Maghiari», despre care ți-au povestit prietini azi-dimineață, ... sunt eu!»

Biata fetiță a rămas marmură. De pe fața mea vedeă, că vorbesc foarte serios și nici nu mă știă altfel decât serios. De altă parte i-se părea ce i-am spus atât de incredibil, încât o vorbă n'a putut scoate.

acestei publicațiuni și pe baza §-lui 7 din statutele institutului, prin prezentul circular avem onoare a rugă pe toți domniile vechi acționari, să binevoiască a se declara asupra dreptului lor de preferință la subscriere. Drept de preferință la acțiunile noi pot avea numai acei acționari, cari sunt introduși ca atari în registrele institutului și sunt totodată în posesiunea acțiunilor vechi. Declarațiunea de opțiune să se facă pe formularul anexat și să ni-se trimită dimpreună cu acțiunile vechi și prima rată din preț, negreșit până la termenul precluziv de 15 Maiu st. n. 1905. Arad, la 24 Martie st. n. 1905. **Direcțiunea institutului**.”

Expoziția «Tinerimea artistică». În palatul Ateneului român din București s'a deschis a 4-a expozițiune a societății «Tinerimea artistică». Expoziția a fost deja vizitată și de regina Elisabeta și de principesa Maria, cari au rămas pe deplin satisfăcute.

Dl. Dr. Aurel Cioban, avocat, ne comunică, că și-a deschis cancelarie advocațională în Lipova (com. Timiș).

Românii macedoneni sunt în timpul ultimilor teroriști peste măsură de bandele grecești și, nefiind viața și averea lor în siguranță, mulți din ei părăsesc patria. Astfel 40 Români din Negovan și Balkemba s'au refugiat deocamdată la Constantinopol, iar mai târziu se vor așeza în România.

Nou premiu al «Luceafărului»-ni. Revista «Luceafărul» din Budapesta publică un nou concurs, și anume de 50 coroane pentru cea mai bună poezie originală. Autorii sunt rugați a-și trimite lucrările — neiscălite, dar însoțite de un plic închis cuprinzând numele lor, — la adresa revistei «Luceafărul» până la termenul de 1 Mai v. a. e. Premiul se va da autorului poeziei, care va întruni majoritatea absolută a voturilor primite dela cetitorii «Luceafărului»-ni.

«Muzeul național». Doi fruntași români, a căror dorință este să rămână necunoscuți, s'au înscris de membri fondatori ai Muzeului istoric și etnografic român, ce se înființează la Sibiu, deobligându-se să plătească câte 2000 cor., laolaltă 4000 coroane.

Banca «Luceafărul». La adunarea generală a bancei «Luceafărul» din Verșeț a fost ales director executiv al institutului dl. Dr. Petru Zepeniag, iar în comitetul de supraveghere Dr. Aurel Novac, avocat și deputat dietal. Propunerile direcțiunii și comitetului de supraveghere au fost primite. Dividenda a fost fixată la 7%.

Alegere de membru în congregațiunea comitatului Timiș. Devenind vacant postul de reprezentant congregațional al cercului Ciacova, în urma demisionării vicecomitetului din Timișoara, care a fost ales deputat, — a avut loc în una din

Am salutată politicos și m'am depărtat îndată, lăsând pe sermana fetiță pradă spaimii strașnice, ce a tras.

Înainte de a intra în temniță nici n'am mai pășit peste pragul acelei cofetării. Mi-eră milă de biata fetiță, și nu voiam să o mai expun la o spaimă așa îngrozitoare.

Istoria aceasta, așa neînsemnată cum este, e foarte caracteristică. Și ori-cât haz ți-ar face la început asemenea pățanii, după o vreme te saturi și ești gata să faci ori și ce numai să scapi din situația imposibil de suportat mai multă vreme.

Astfel este de înțeles, cum de în fine, primind ordinul de a mă prezenta la temniță, n'am mai întârziat și trăgănat, ci am grăbit ca să ajung odată la «repaus»-ul de care și așa nu puteam scăpa.

Șezând pe banca din cancelarie și așteptând pe directorul să mă ia în primire, gânditu-m'am cu iuțala de fulger a gândului la toate aceste, m'am bucurat că în fine am ajuns aici, dar totuși... par'că mi-ași mai fi scos așa bucuros odată capul prin ușă, numai o singură dată, ca să mai văd cum este pe afară.

zilele trecute la Ciacova alegere de membru în congregațiune. Românii s'au purtat foarte brav și au ales pe dl. Dr. Iuliu Coste, avocat și vicepresident al comitetului național din cercul electoral Ciacova. Ne pare bine, când putem înregistra astfel de știri îmbucurătoare.

Colecțiune bogată de cântări bisericești. Dl. Atanasiu Lipovan, învățător în Sânt-Nicolaul-mare (com. Torontal), a pus pe note cântările noastre bisericești, în forma lor originală și așa cum se cântă prin Bănat. Lucrarea vrednică a dlui Lipovan e acum gata și rămâne numai să o dea la tipar. Îi e însă imposibil a edita acest manual prețios până nu va primi garanța, că se vor găsi destui cumpărători. Apelează deci la toți, cari se interesează și iubesc muzica bisericească română, să aboneze cartea lui de cântări bis. Prețul depinde dela numărul abonaților, dar la nici un caz nu va fi mai mare de 8 coroane. Manualul dlui Lipovan va fi foarte bogat și voluminos. Cuprinde 34 cântări liturgice, 16 cântări din Mineiu, 10 cântări din Triod, 6 cântări din Pentecostar și alte diverse cântări bisericești. Lucrarea dlui Lipovan merită sprijin călduros din partea intelectualilor români.

Protopop român ucis de tâlhari O crimă teribilă s'a întâmplat în noaptea de 24 spre 25 Martie în comuna Cupșeni (com. Solnoc-Dobăca). Tâlhari necunoscuți au intrat noaptea în casa dlui protopop român gr.-or. Samuil Cupșa, ca să-l jefuiască. Hoții au atacat cu cruzime infernală de dl și dna Cupșa. Dna s'a ales cu brațul frânt și cu capul scaldat în sânge. Investigația o conduce judele de instrucție Dr. Bogdanu.

Vremea în April. Profetul vremilor Falb a prevestit, încă pe când trăia, că în 1—6 April 1905 vremea va fi rece, moroasă, ploioasă; temperatura va fi normală; ploi extinse și abundante; ici coleă va fi îngheț noaptea. 7—12 April: temperatura se urcă peste temperatura mijlocie; vreme blândă, dar moroasă; ploi extinse și îndelungate. 13—18 April: vremea devine schimbăcioasă și cam rece; temperatura se scoboară iarăși sub temperatura normală; ploi dese și abundante. 19—25 April: temperatura se urcă și devine normală; ploile scad rapid; vremea devine domoală, senină, uscată. 26—30 April: vremea devine în genere rece și moroasă; temperatura e normală; ici coleă ploaie. Precum vedem, luna April va fi aproape tot timpul ploioasă și numai la sfârșit devine mai senină.

Fundațiune de 250 milioane. Vestitul miliardar american Rockefeller, cel mai bogat om din lume, a oferit societății americane de misionari 400 000 coroane donațiune. Societatea a respins donațiunea pe motiv, că Rockefeller și-a câștigat miliardele din groșițele udate cu sudoare și cu lacrimi ale săracilor. Ulterior se anunță, că Rockefeller, jignit pentru refuzul societății de misionari, a dăruit universității din Chicago 250 milioane coroane.

Bătăia cu bățul, introdusă în Dania. Camera deputaților din Dania a primit cu 63 contra 37 voturi proiectul de lege al ministrului de justiție Alberti despre introducerea bătăiei cu bățul ca pedeapsă pentru anumite crime.

Revoluția în Rusia. La Yalta s'au făcut în noaptea de Duminică spre Luni noi devastățiuni. Mulțimea răsculată a distrus oficiul polițial și a eliberat 13 prizonieri, apoi a încercat să aprindă temnița, dar n'a reușit. Mulțimea s'a împărțit pe urmă în mai multe grupe și a jefuit 50 magazine și restaurante. Pe la mezul nopții au dat foc mai multor prăvălii și case private și au impedit pe pompieri la stingerea focului. Tot în Yalta a avut loc o adunare de muncitori, în care au adunat cu însuflețire convocarea unei adunări constituante și terminarea războiului. — Insurgenții au aprins Luni castelul din Livadia al Țarului. Castelul a ars total.

Catastrofa dela Semlin. Teribila catastrofă dela Semlin (surparea unui deal), despre care am amintit în nr-ul 31, a avut și mai multe victime, decât cele anunțate. Anume: șe ase oameni au murit, îngropați de vii; 17 soldați au fost grav răniți.

Pentru economi. Cine se interesează de mașini, motori de benzin și locomobile de benzin, să ceară în prima linie catalogul prețurilor dela firma deamă de încredere și de prima clasă B. DENES Budapesta VI, Váci-körut 61. Catalogul prețurilor îl capătă, la cerere, ori și cine gratis și franco.

Crime de-ale bandelor de revoluționari bulgari. În satul Zervi (la Ostrovo în Macedonia) o bandă de 60 Bulgari s'a luat la luptă cu o trupă de soldați turci. Trei soldați, trei gendarmi și numeroși Bulgari au căzut morți și răniți. În fine banda a dispărut sub scutul întunecului, după ce a dat foc satului. — În ultimii 2 ani au fost uciși de Bulgari: 126 mohamedani în vilaietul Salonichi, 61 în vilaietul Üsküb, 160 în vilaietul Monastir. Numărul total al Mohamedanilor uciși de Bulgari în aceste 3 vilaiete în decursul celor 2 ani din urmă este deci de 347, iar numărul răniților e de 115.

BIBLIOGRAFIE.

Am primit broșura:

Cum am luptat? sau *Alegerile din 1905.* Adaus: Spicuri din legea electorală (Îndrumări pentru alegători). Prețul 40 bani. Se poate procura la tipografia «Poporul Român» în Budapesta, VII, Strada Amazon, Nr. 6—8. Cuprinsul: Conferința electorală din 1905; Candiții; Deputați aleși (date biografice și descrierea alegerii); Alegerea din Sas-Sebeș; Alegerea dela Cehul-Silvaniei; Spicuri din legea electorală: Îndrumări despre controlarea și supraveghierea conscrierii alegătorilor, care se face pe la începutul lui April, Alegători după fumuri, Liste electorale, Alegerea, Opreliști și pedepse, Corupție, Pentru preoți; Statistica alegerilor din cercurile românești.

VARIETĂȚI.

Doctor în brânză. O ciudată promoțiune a avut loc la universitatea din Copenhaga. Doctorandul nici n'a avut cultură academică și și-a ales ca teză de doctorat o teză curioasă, anume: «Studiu asupra accidelor volatile în brânză». Candidatul eră directorul lăptăriei statului elvețian, o funcțiune foarte importantă și tema, ce și-a ales-o, îl interesă de aproape. Tema a fost primită cu aplauze de savanții din Copenhaga și tinărul doctorand fu promovat doctor. Fiindcă doctorul nu este nici doctor în drept, nici în filozofie, nici în teologie, nici în medicină și nici în științe, el este doctor în materia despre care a tratat și anume «doctor în brânză».

Știre ultimă.

Rezolvarea crizei.

În fine s'a aflat baza pentru rezolvarea crizei și delăturarea conflictului între coroană și coaliția opozițională. Baza aceasta constă în: **eliminarea chestiunilor militare pe timp de 2 ani.** Coaliția renunță pe timp de 2 ani la pretenziunile militare. Administrația militară renunță pe 2 ani la pretenziunile sale: **nu se va cere urcarea contingentului militar, nici cele 450 milioane pentru tunuri și vase de războiu.** Punctele din programul militar al «comisiei de 9» vor fi însă executate. În afacerile interioare coaliția obține «mână liberă».

Cu toate aceste însă, deslegarea crizei va urma abia peste câteva zile, după ce se vor fixa în detail și precis punctele de *compromis*.

POSTA REDACȚIUNEI.

M. P. Criciova. Primit cu mulțămă. Se va publica în curând.

Cel mai bun cosmetic
Indispensabil pentru dame!

Frumuseța femeii

se poate câștiga, perfecționa și susține prin cea mai excelentă și cea mai sigură, chimic curată, neconținând nici argint viu (hidrargir) nici plumb, de tot înofanzivă, de căpătat în ori-ce farmacie, droguerie și parfumerie

CREMA
MARGARETA
a lui FÖLDES

Această pomadă de obraz renumită delătură pistrii, alunel (pete de ficat), sgrăbunfe, mncărımı și alte necurățenii de piele, ba și crețe, bubulițe, face fața albă, delicată, fină și fragedă.

Prețul: Flacon mare 2 cor., mic 1 cor., Pudră-Margareta (în 3 colori) 1 cor. 20 bani. Săpun-Margareta 70 bani, Pastă de dinți Margareta 1 cor.

Apă p. obraz Margareta 1 cor. Prin posta cu rambursă sau după trimiterea înainte a tumei expediază

KELEMEN de FÖLDES, farmacist, Arad.

Effect minunat grabnic și sigur.

Scutita prin lege.

Periți-vă de imitațiuni.

Depozit principal în Lugoj: I. Huczik & Comp. drog., Ferd. Rieger, Lud. Vértés.

Doi învățăcei români

în etate de 13 ani, bine dezvoltăți, sănătoși, cu școală fie și mai puțină, se primesc imediat la un măestru român.

Dacă băeții sunt săraci, orfani, lipsiți de haine, măestrul-stăpân îi primește cu cheltuiala sa, numai să fie copiii bravi și ascultători.

A se adresă la administrația ziarului nostru «Drapelul».

Nr. 62 (5—5)

Pravul Bauer

patentat

Mijloc excelent și sigur

pentru combaterea incendiilor

probat și aprobat

de autoritățile publice

se poate căpăta

în cantități mici și mari

la ferăria

Anton Haberehrn

Lugojul-român

vis-à-vis de cateneana »Corso«

Provocare și apel

cătră on. conducere a comitatului Caraș-Severin, cătră magistratul orașenesc și cătră proprietarii de realități, etc. etc.

E supremă necesitate a aduce respectuos și conștientos din nou aminte on. public **pravul de stins al lui Bauer**, înainte de a se întâmplă eventuale catastrofe. Pravul acesta oferă și a oferit cel mai favorabil, aprobat și eficace mijloc contra incendiilor bântuitoare.

Se recomandă fiecăruia a cumpăra acest prav. Despre modul de folosire se dau bucuros desinșiri în localul de vânzare amintit mai sus.

Institutul de cură naturală

BILZ

în Radebeul I. Drezda (Germania)

Sanator de rangul prim.

Bolnavi, grăbiți și căutați sănătatea voastră în acest institut condus de medici ai metodelui natural de cură (Dr. med.), negreșit că veți găsi în curăud și sigur mult dorita-vă sănătate.

Cereți marele și bogat ilustratul prospect, care conține și multe dări de seamă despre cure făcute,

gratuit și franco

dela Reprezentantul general:

Schmall Wieu VII 3.

Red. (15—6).

E. Fitz

mai nainte

Kehrer

Prima compactorie în Lugoj întocmită cu mașini.

Lugoj, str. Timișoarei.

Iniințată în anul 1847.

Am onorul a aduce la cunoștința on. mei mușterii, precum și P. T. publicului, ca mi-am provăzut **compactoria**, esistență din anul 1847, cu mașinele cele mai noi.

Principiul meu este: lucru punctual și curat, serviciu prompt și prețuri eține. Lucrări primite de afară se liferează franco.

Vă rog ca prin o comandă de probă să vă convingeți de lucrul bun. Pentru numeroase comande se roaga

Sunt în plăcuta poziție să pregătesc chiar lucrări de artă și aurituri în cea mai frumoasă esecutare.

N'am cruțat osteneala și spese și mi-am procurat cele mai noi mașini și mi-am angajat cele mai bune puteri de lucru.

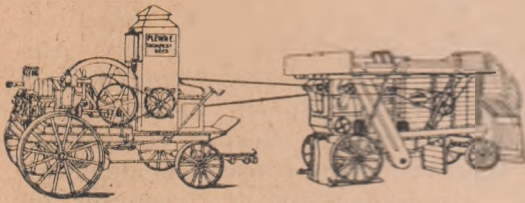
cu distinsă stima

Nr. 158 (x—25)

E. Fitz.

B. DÉNES, BUDAPESTA.

VI, Váci-körút 61. Reprezentanță generală și magazin al fabricii imp. și reg. priv. de mașini și motori «urmașul lui Brauner & Klasei. Ing. E. Plewa»

recomandă

MOTORI de 2—100 HP.

de benzin, gaz și aburi.

Locomobile de benzin de 2—20 HP, stabilimente de gaz absorbitor în orice mărime. Cheltuelile de uzină 2—3 bani pe HP și pe oră. Prețuri eține. Solviri favorabile.

Catalogul prețurilor gratis.

Se caută reprezentanți solizi în provincie. Nr. 66 (12—1)

Librăria Nemes

Lugoj.

La întreprinderea «Miveltség könyvtára», cunoscută din informațiunile literare ale foilor din capitală, și a cărei I volum (Rezultatele tehnice) a apărut deja — primesc bucuros comande chiar pe lângă condițiuni identice cu ale firmelor din capitală.

Coloman Nemes,

librar. — Lugoj.

Nr. 67 (1—1).

Urmasiul lui Wechsler si Klein

Klein M. K., Lugoj.

— Intreprindere de expedițiune și comisiune. —

Biroul de expedițiune al căilor ferate reg. ung. de stat.

Telefon Nr. 23

LUGOJ, 1 April 1905.

P. T.

Prin aceasta am onorul a vă aduce la cunoștință, că direcțiunea căilor ferate reg. ung. de stat a înființat în Lugoj un birou de expedițiune, cu a cărei conducere m'a încredințat pe mine.

Activitatea mea de peste 25 ani ca expeditor în Lugoj și experiențele bogate câștigate în această direcțiune îndreptătesc la convingerea, că și în acest ram nou de afaceri voi fi spre folosul m. stim public prin serviciu prompt și prevenitor.

Exprimându'mi mulțămăta sinceră pentru încrederea manifestată față de mine și până aci, rog a mă onoră și mai departe cu prețioasa d-v. bunăvoință. Așteptând că îmi veți acorda cât de adeseori prețiosul d-v. sprijin, rămân

Nr. 68 (1—1)

cu deosebită stimă

Urmasul lui Wechsler și Klein
Klein M. K.

Avem onorul a vă aduce la cunoștință, că de circa 2 ani am înființat pe piața de aici o

Trăvălie de beuturi en gros,

unde punem în vânzare exclusiv

Rachiu și șligoviț curat și

Vinuri de producție proprie,

și vă invităm cu profund respect să ne onorați la caz de trebuință cu prețioasele D-voastre comande, asigurându-vă, că articlii mai sus amintiți nicăiri nu-i puteți procura mai bine și mai ețin.

D-voastră lucrați deci în prețiosul Dv interes, dacă la acoperirea trebuințelor Dv, vă adresați la noi cu prețioasele Dv. comande.

La tot cazul vă vom în-cuviința D-voastre cele mai eține prețuri și pe lângă aceasta vă vom oferi totdeauna cel mai bun serviciu. Primiți, vă rugăm, această asigurare și înveseliți-ne cât de grabnic cu prețioasa D-voastră veste.

LUGOJ, 18 Martie, 1905.

Nr. 60 (3—3)

Cu toată stima,

Creciun & Voda